

In dit nummer

Agenda	pagina 1
Kleurrijk Fryslân volgen?	pagina 1
Kleurrijke inspiratie	pagina 1
Van het bestuur	pagina 1
Van Kleurrijk naar Kleur-rijker	pagina 2
StayHuman	pagina 2
Walk of Peace	pagina 6
Kleurrijk Vieren	pagina 8
Welkom Hier Festival	pagina 9
Gedicht van Anas Al-Masri	pagina 9
Verslag 'Warns Betinking'	pagina 10
Samenvatting 'Abraham/Ibrahim'	pagina 10
Sister	pagina 11
Als je niet van elkaar weet.....	pagina 11
Multiculturele Kalender 2018	pagina 12
Van de redactie	pagina 12
Redactie	pagina 12

Agenda

- **8 januari 2018**
Vragenuurtje, onderzoek 'Van Kleurrijk naar Kleur-rijker', Martha Hoffmann.
- **17 januari 2018**
Inspiratiebijeenkomst – Proef project 'Bruggen bouwen'.
- **Januari – december 2018**
Kleurrijke Wandelingen
In het kader van Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018, elke maand een Kleurrijke Wandeling, langs diverse gebedshuizen in Leeuwarden. Kosten € 5,00 per persoon. Opgave en/of informatie: [Kleurrijk Fryslân](#)
- **8 maart 2018**
Project 'Mannen koken voor Vrouwen'
- **21 maart 2018**
Bijeenkomst 'Kleurrijk Vieren' op de Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie, inloop om 19.00 uur in de 'Fontein', Goudenregenstraat 77, 8922 CP in Leeuwarden.
- **26 april 2018**
Symposium met als spreker 'Joke Hermesen' in de Fontein in Leeuwarden.
- **5 mei 2018**
Kleurrijke Wandeling met als thema 'Beleef de kleur van de vrijheid', langs diverse gebedshuizen in Leeuwarden. Kosten € 5,00 per persoon. Opgave en/of informatie: [Kleurrijk Fryslân](#).

Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân
Sinds 1994
Bonifatiusplein 21b, 8911 JT Leeuwarden
www.kleurrijkfryslan.nl
info@kleurrijkfryslan.nl
IBAN: NL58INGB0003208706
KvK nr.: 01093819

Kleurrijk Fryslân volgen?

Website: [Kleurrijk Fryslân](#)
Facebook: [Facebook pagina Kleurrijk Fryslân](#)
Twitter: [@KleurrijkFrysla](#)

Kleurrijke inspiratie

door Addie Reidsma

Beste mensen,

Wij wensen u veel leesplezier met de nieuwe nieuwsbrief van Kleurrijk Fryslân.

Zoals u zult lezen hebben er veel activiteiten plaats gevonden !

- bezoeken van kinderen uit de ons omringende dorpen aan verschillende gebedshuizen in Leeuwarden
- een onderzoek naar het reilen en zeilen van het platform KF
- Boekbesprekingen, tip : "Goddelijke Kunst" van Navid Kermani
- en laat u verder verrassen !

Wij wensen u voor de komende periode een gezellige wintertijd!

Van het bestuur

door Henk Hiddink

Op 6 september bij de inspiratiebijeenkomst vroeg iemand om wat vaker wat informatie van het bestuur te krijgen. De opmerking kreeg duidelijk bijval.

Daarom hebben we op onze laatste bestuursvergadering besloten dat de secretaris zo nu en dan wat aantekeningen over waar we mee bezig zijn op papier zal zetten en doorsturen naar de leden van de Werkplaats

en deze informatie mee zullen nemen in onze nieuwsbrief.

Nog best een lastig punt, merk ik, nu ik er mee bezig moet. Want veel zaken die op een bestuursvergadering passeren zijn lopende zaken. En meestal is het dan te prematuur om er concrete dingen over te melden. En alleen vertellen dat we weer vergaderd hebben geloven jullie vast ook wel zonder dat je dit expliciet hoort. Maar goed, ik zal proberen er wat van te maken.

Allereerst dan deze keer dat we het Huishoudelijk Reglement bij de kop hebben gehad en een aangepaste versie hebben vastgesteld.

Het tweede is dat Fryslân in Dialoog haar 10-jarige jubileum heeft gehad op diverse plaatsen in Friesland.

Het derde is dat we op 8 januari a.s. naar aanleiding van de presentatie van het onderzoek van Martha Hoffmann, haar kunnen bevragen over de uitkomsten van haar onderzoek.

Verder zijn we druk bezig om onze activiteiten in het Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018 samen met andere participanten vorm te geven.

Tenslotte, nu met het nieuwe jaar in het zicht, rest het mij u allen namens het gehele bestuur en onze adviseur, u prettige feestdagen en een gelukkig, gezond en kleurrijk jaar toe te wensen!

‘Van Kleurrijk naar Kleur-rijker’ – Verslag van het onderzoek

“Ik had hier eens een moslim jongetje op bezoek die eigenlijk niet wou.

Met de klas, met school ging hij hier naar toe dus hij moest wel mee.... Hij wou geen keppel op.

Jongens moeten hier iets op hun hoofd hebben en op een gegeven moment vertelde ik dat ik sommige dingen bij de Turkse winkel haal. Sommige Hallal dingen kan ik ook eten en hij viel uit zijn stoel. Hij veranderde helemaal. Toen zei ik: We zijn niet zo heel erg verschillend. We hebben heel veel overeenkomst”. Nou, dat vond ie heel erg apart. Als je niet van elkaar weet dan weet je ook niet hoe je je gedragen moet. De Joodse Gemeenschap.

Bovenstaande is een fragment uit het onderzoek naar de stand van zaken binnen Kleurrijk Fryslân (KF).

Secretaris Henk Hiddink van KF zocht, namens het bestuur, toenadering tot "Hogeschool Windesheim" met een onderzoeksvraag naar de wijze waarop in het algemeen gekeken wordt naar KF vanuit diverse organisaties in Friesland.

De studente Martha Hoffmann nam dit op zich.

Er vonden een aantal diepte interviews plaats in o.a. Akkrum, Heerenveen, Leeuwarden en Sneek.

In dit onderzoek werd antwoord gegeven op de vraag: "Op wat voor manier kan KF zo goed mogelijk bijdragen aan de behoeften van de verschillende levensbeschouwelijke gemeenschappen in Friesland wat betreft de doelstelling van KF".

De doelstelling van het onderzoek kwam overeen met de doelstelling van KF: multiculturele samenleving ondersteunen, uitgaan van volstrekte gelijkwaardigheid, open dialoog, diep wederzijds respect, levensbeschouwelijke identiteit en het vreedzaam met elkaar omgaan.

Alle geïnterviewden staan hier achter en hier was geen verandering nodig.

De uitdaging is:

- het gedachtegoed doorgeven aan de volgende generatie.
- KF kan zich meer laten zien en horen in de samenleving.
- KF kan zich meer richten op andere plaatsen in Friesland.

Dit onderzoek werd gepresenteerd op de "Inspiratieavond van Kleurrijk Fryslân".

Heeft u vragen en/of aanvulling hierop, dan kunt u zich wenden tot de heer Henk Hiddink, **Kleurrijk Fryslân**.

StayHuman – Naar aanleiding van de Masterclass Polarisation 20 februari 2017 – Een verslag

Zo voorkom je polarisatie in de maatschappij

‘Mexicanen zijn profiteurs’, zegt Trump.

‘Vluchtelingen zijn testosteronbommen’, roept Wilders. Er moet een tegengeluid komen.

In de aanval! Toch? “Nee”, zegt polarisatiedeskundige Bart Brandsma.

"Zo creëer je juist nóg meer polarisatie." Wat is dan de oplossing?

'Een grote atoombom op de vluchtelingen, dan is het zo opgeruimd'. 'Laat ze lekker verzuipen, hebben wij er geen last meer van'. Het Rode Kruis liet vluchtelingenkinderen die Nederlands leren harde Tweets voorlezen, afkomstig van Nederlanders die tegen het asielbeleid zijn.

Met deze hartverscheurende video-opname bereikt de hulporganisatie het ogenschijnlijk beoogde doel: het filmpje werd door meer dan 100.000 mensen bekeken op Youtube en kwam onder andere ter sprake bij de NOS en De wereld draait door. Op Facebook verschenen veel positieve reacties. Maar op Youtube, waar je anoniem kunt reageren, klonk ook een ander geluid.

'Het Rode Kruis zet kindsoldaten in', is een van de vele negatieve reacties.

Wij/zij

De video-opname trekt de aandacht, dat is duidelijk. Maar zo'n scherpe communicatieboodschap kan bijdragen aan polarisatie in de maatschappij. Dit maakt Brandsma inzichtelijk tijdens een masterclass polarisatie, die Stay Human organiseerde op 20 februari.

Naar aanleiding van de Masterclass Polarisation 20 februari 2017. Een verslag:

Stay Human is een groeiende coalitie van ruim vijftig organisaties uit de breedte van de samenleving, denk aan NOC*NSF, VNO-NCW, Humanitas en Oxfam Novib. De coalitie maakt zich ernstige zorgen over het verharde gespreksklimaat in Nederland. Met ondersteuning van het depolarisatiemodel van Brandsma bespreekt zij tijdens de masterclass wij/zij-dilemma's uit de praktijk én bedenkt mogelijke oplossingen.

"Polarisatie gaat over extremen. Rechts roept: grenzen sluiten, links zegt: iedereen is welkom. Het is wij/zij. Er is geen ruimte voor nuance. Terwijl de grootste groep mensen een veel genuanceerdere mening heeft of er überhaupt niet mee bezig is", legt Brandsma uit.

Zijn bevindingen zijn gebaseerd op ervaring uit de praktijk. Brandsma is filosoof en ex-journalist en werkte in landen waar conflict heerst door polarisatie: Noord-Ierland, Libanon, Oost-Congo en India. Nu adviseert hij over de ontwikkeling van depolarisatiestrategieën.

Feiten doen er niet toe

Met oneliners als 'De Islam is een achterlijke geloof' of 'PVV'ers zijn ongeschoolde Telegraaflezers' krijg je podia. De media laten vaak alleen uitersten aan het woord: die noemt Brandsma de pushers. Trump en Wilders zijn pushers. Maar ook in de linkse hoek vind je pushers. "Pushers denken dat zij voor honderd procent gelijk hebben. Feiten doen er vaak niet toe. Zijn pushers dan narcisten? "Nee, niet perse; er zit een pusher in ieder mens", zegt Brandsma.

Polarisatie gaat over gedachten en gevoelens. Neem de moord op Marianne Vaatstra in het Friese Veenklooster in 1999. De dader was een vluchteling uit het asielzoekerscentrum in de buurt, dat wisten bepaalde inwoners van het dorp zeker. De pers wakkerde dit gevoel aan door er veelvuldig over te schrijven. Maar de dader bleek een blanke veeboer te zijn. Toch kon zelfs DNA-onderzoek niet iedereen daarvan overtuigen.

Oorlog tot gevolg

Achter de pushers verzamelt zich een groep mensen die weliswaar niet zo extreem is, maar wel kleur bekend. De middengroep, die niet voor en niet tegen is, voelt zich steeds meer onder druk gezet om te kiezen. 'You're either with us, or against us', de welbekende uitspraak van George Bush. In het ergste geval ontstaat er een totale splitsing tussen twee groepen met een (burger)oorlog tot gevolg. Brandsma geeft de Hutu's en de Tutsi's in Rwanda als voorbeeld.

Verbindende vraagstukken

Om dat te voorkomen staat er vaak een bruggenbouwer op, denk maar aan Nelson Mandela die bemiddelde tussen zwart en wit. Maar de bruggenbouwer spreekt vaak alleen de uitersten in het debat aan: de pushers en

hun directe volgers. Ook nu blijft de middengroep onzichtbaar. Wat is dan de oplossing? Volgens Brandsma moeten we op zoek naar vraagstukken die verbinden en op de juiste toon met elkaar in gesprek.

Als er een probleem is tussen hangjongeren en oudere bewoners kun je bijvoorbeeld praten met informele leiders – denk aan een betrokken vader – over veiligheid in de wijk. Een ander voorbeeld is de reactie van burgemeester van der Laan op demonstraties van Pegida en anti-Pegida-aanhangers: 'Wij Amsterdammers staan achter de demonstraties, maar uiteraard begrenzen we waar nodig.'

"Conflict en polarisatie horen bij het leven. De vraag is: hoe gaan we ermee om? Een eerste stap is toegeven dat er sprake van is. Zegt iemand: 'Ik heb de neiging Moslims irritant te vinden'. Prima, dan kun je met elkaar praten. Waarom heeft iemand die neiging?

Tegelijkertijd werk je aan een strategie om de middengroep zichtbaar te maken. Hier heeft de pers dus ook een belangrijke rol in, maar organisaties ook. Welke positie neem je in?"

Draagvlak verstevigen

Uit onderzoek van Motivaction blijkt dat het draagvlak voor vluchtelingenopvang in Nederland aanzienlijk is. Stay Human versterkt dit. Met trainingen over communicatiestrategie en tools voor depolarisatie op lokaal niveau, daar waar mensen elkaar ontmoeten en wrijving is. Een sportveld in de buurt van asielzoekerscentrum bijvoorbeeld. Een klas waar de leraar het onderwerp vluchtelingen niet meer durft aan te snijden. Of een kerk waar de sfeer grimmig is tussen PVV'ers en Groenlinks'ers.

Tools die nuttig kunnen zijn bij depolarisatie, zoals conflicthantering of dialoogrichtlijnen, zijn al aanwezig binnen de organisaties. Stay Human roept op dit te delen. Zo heeft het Liliane Fonds gastlessen in huis over inclusie van kinderen met een handicap. Dit kan toegespitst worden op de inclusie van vluchtelingenkinderen. Tear deelt graag een tienerfilm over jongeren die op zoek gaan naar een vermiste Syrische vluchteling.

"Samen hebben we een enorme communicatiekracht. Laten we kennis uitwisselen, experimenteren en dit alles onderbouwen met onderzoek", zegt Otto Kamsteeg, projectleider bij Stay Human. Voor de zomer verzamelt, ontwikkelt en test Stay

Human de tools samen met een aantal organisaties uit de coalitie. Ook komt er onderzoek. Waar heersen de grootste polarisaties? Wat het effect is van de verschillende depolarisatiestrategieën? Opschaling vindt in de tweede helft van het jaar plaats.

Polarisatie in de praktijk

Deelnemers kunnen direct aan de slag met praktijkvoorbeelden. Polarisation vindt overal en op elke schaal plaats, zo blijkt uit de case van Rebecca de Kuijer van Welkom in Utrecht. Ze merkte eerst weinig van polarisatie. Samen met honderden vrijwilligers faciliteert en coördineert ze activiteiten voor vluchtelingen in Utrecht. Maar nu het AZC verhuist naar Overvecht – een wijk met weinig sociale cohesie – wordt de weerstand zichtbaar.

"Woedende menigten met spandoeken staan er op de stoep. En op onze Facebook-pagina verschijnen uitspraken als 'stelletje landverraders'. Mensen zijn bang voor Islamisering. Hoe kunnen we hier depolariseren?"

Tussen vluchtelingen onderling vindt ook polarisatie plaats. "Docenten gaan er vaak vanuit dat Syrische jongeren sneller leren omdat ze hoog opgeleid zijn, en dat Eritreërs ongeschoold en ongeletterd zijn. Dat heeft invloed op de jongeren", zegt Sepidey Haj Modiri, manager opvang bij Nidos, een organisatie die minderjarige vluchtelingen opvangt.

Ideeën voor depolarisatie

"Syriërs staan dichterbij onze cultuur en worden daarom voorgetrokken. Dat begint al in vluchtelingenkampen", vertelt Evelien Schotsman van Oxfam Novib na een brainstormsessie. "Maar misschien zijn er nog andere redenen waarom Eritreërs minder goed instromen. Dit moet je onderzoeken. Zo krijg je begrip. Syriërs komen vaak over met hele families. Misschien worden die jongeren meer gestimuleerd om naar school te gaan dan alleenstaande jongeren uit Eritrea?"

"Common ground zoeken, dat is nodig. Erkenning en herkenning", denkt Marije van der Knaap van Waanzinnig Producties. Ze maakt theater in opdracht van Tear. "Eritreërs kijken je niet aan als ze een hand geven en maken zich kleiner. Dat doen ze uit respect. Ze geven ook niet snel hun mening. In hun land betekent een verkeerde mening misschien dat je gezin wordt vermoord."

Volgens Van der Knaap kunnen Nederlanders dit gedrag verkeerd interpreteren. Ze ziet theater als een oplossing. "De verschillen en overeenkomsten tussen culturen kunnen we met humor aanstippen. Humor verbindt. Nederlanders zijn in de ogen van Eritreërs bijvoorbeeld weer veel te direct."

"Maar dit gaat over identiteit. Ben je dan niet weer aan het polariseren?", vraagt Janneke Juffermans van PAX zich af. "Als polarisatie al is uitgemond in een conflict, dan is common ground zoeken zinloos. Maar wil je polarisatie voorkomen? Dan is het juist heel wijs", zegt Brandsma.

Ook voor de andere polarisatievraagstukken hebben de deelnemers mogelijke oplossingen. "Organiseer gezamenlijke activiteiten in Overvecht. Een speeltuin opknappen samen met bewoners en vluchtelingen bijvoorbeeld. Zo stimuleer je sociale cohesie", adviseert een van de deelnemers. "Maar daar staan de tegenstanders echt niet om te springen", is een van de reacties. "Het gaat erom dat je de middengroep bereikt, zodat die niet ook polariseren", is een andere reactie.

Reflectie

Aan het eind van de dag reflecteert Eric Lemain van Het Rode Kruis op de campagnevideo waarin vluchtelingenkinderen harde Tweets voorlezen. "Je komt als organisatie snel in de rol van pusher. We kregen aandacht, maar waren tegelijkertijd juist aan het polariseren." De masterclass heeft hem aan denken gezet over de rol die Het Rode Kruis kan en wil spelen binnen het polarisatiemodel. "Het is wel een dilemma: hoe bereik je een groot publiek als je minder hard en scherp bent?", vraagt Guido Castagna van Oxfam Novib zich af. "Vragen stellen en twijfelen, dat moet weer cool worden", antwoord Schotsman van Oxfam Novib.

Wellicht is de campagnevideo van de Deense televisie een inspiratiebron, tipt Mirna Hovius van Hivos. In de video worden mensen in hokjes onderverdeeld: nieuwe Denen en Denen die er altijd al woonden, mensen van het platteland en stedelingen, voetballers en gelovigen. Dan worden verschillende vragen gesteld: wie was de clown in de klas? Wie heeft er deze week seks gehad? Wie heeft een gebroken hart? Wie houdt er van dansen? De groepjes vallen uit elkaar en er ontstaan nieuwe. Uiteindelijk ontstaat er één groep,

want iedereen houdt van Denemarken.

"Misschien hebben we meer overeenkomsten dan verschillen, is de eindconclusie.

Quotes

"Waar gaat de polarisatie precies over? Waar komt het onbehagen precies vandaan? Vorm eerst een beeld. Dan pas kun je er iets aan veranderen."

Christiaan Hogenhuis, Stichting Oikos

"Investeer in je vrijwilligers. Veel van hen hebben een genuanceerde mening over vluchtelingen. Daar heb je impact als het gaat om depolarisatie."

Eric Lemain, Rode Kruis

"Polarisatie kun je voorkomen met erkenning en herkenning. We moeten weer trots worden op de verschillen."

Hanna van der Horst, Tear

"Denk na over je boodschap. Wees de hoeder van grondrechten, maar ontken niet dat er problemen zijn rondom vluchtelingen. Kortom: zet je af tegen het wij/zij-denken en zoek de gemene deler."

Mirna Hovius, Hivos

"Je moet wel een beetje kleur bekennen als organisatie om te laten zien waarvoor je staat."

Willem Wiskerke, Greenpeace

"Om gedragsverandering te bereiken is een vreedzame, geïnteresseerde houding belangrijk. Gesprek voeren van mens tot mens."

Kirsten Tinnemans, Vluchtelingenwerk

"De kunst is: hoe pas je depolarisatie toe in de praktijk? We moeten met mensen in gesprek gaan en de vraag stellen: hoe zie jij de toekomst voor je?"

Guido Castagna, Oxfam Novib

"Vaak gaat het niet over de komst van vluchtelingen, maar over de eigen situatie thuis. Iemand heeft geen woning of geen werk. Vraag je af wie er gevoelig zijn voor de harde uitspraken over vluchtelingen."

Mark Molenaar, NOV

Vervolg vragen

"Dilemma: hoe bereik je een groot publiek als je minder hard en scherp bent?"

Guido Castagna, Oxfam Novib

"Zorgt teveel van 'het goed willen doen' niet juist voor nog meer polarisatie?"

Paul Mbikayi, De Refugee Talent HUB

"Vraag je af wat je precies wilt bereiken met depolarisatie. Wanneer ben je tevreden? En

hoe ontdek je of de depolarisatie heeft gewerkt?"

Kirsten Tinnemans, Vluchtelingenwerk

"Hoe kan iedereen zichzelf zijn en toch een bijdrage leveren aan depolarisatie?"

Een van de deelnemers

"Op welke manier kun je investeren in de groep die niet voor of tegen is?"

Eric Lemain, Rode Kruis

"Hoe krijg je nuance in een oneliner?"

Mirna Hovius, Hivos

"Hoe onderzoeken we wie er gevoelig zijn voor harde uitspraken over vluchtelingen? En hoe gaan we met hen in gesprek?"

Mark Molenaar, NOV

Een kennismaking met het polarisatiemodel

Zwart-wit denken is mensen eigen. We denken in tegenstellingen. Man versus vrouw, vreemd tegenover eigen, christen versus moslim, jong tegenover oud, Amsterdam tegenover Rotterdam, autochtoon versus allochtoon. Polarisationen werken in op de identiteit van mensen. Dat hoort er bij – it's natural – maar het kan ook extreme (gewelddadige) vormen aannemen. Dan hebben we inzichten nodig, goede antwoorden en een depolarisatiestrategie. Om polarisatiedynamiek te kunnen doorgronden is het van belang om te werken vanuit kennis over:

Drie basiswetten

1. Polarisationen zijn gedachtenconstructies - We denken op basis van indelingen en tegenstellingen, die alleen geldig zijn als we ze belangrijk maken. Wij-zij denken zit 'tussen de oren'.

2. Polarisationen hebben brandstof nodig - Polarisationen bestaan alleen als we ze zelf voeden. De voeding of brandstof voor polarisationen komt van uitspraken over de identiteit van de tegenpolen.

3. Polarisationen zijn een gevoelsdynamiek - Praten over de identiteit van de ander - vaak met de nodige retoriek – is voor een deel rationeel, voor een groter deel irrationeel. Dit zorgt voor onmacht. De dynamiek is niet beheersbaar.

Vijf rollen

In een polarisationen is een beperkt aantal rollen te onderscheiden.

1. Pusher - Iedereen herkent de pusher, de persoon die op één van de polen acteert. Deze pusher levert brandstof voor de polarisationen.

2. Joiner - Doet mee met de pusher, maar altijd minder extreem.

3. The Silent - Staan in het midden, neutraal, onverschillig of genuanceerd.

4. Bridgebuilder - Stelt zich boven de partijen op. Soms effectief, maar soms maakt de bruggenbouwer het met de beste bedoelingen alleen maar erger.

5. Scapegoat - De zondebok moet het bij een extreme polarisationen ontgelden.

Vier game changers

Een polarisatiestrategie zet je op langs ijkpunten; game changers.

1. Verander de doelgroep, investeer in en focus op het midden in plaats van de polen.

2. Verander het onderwerp, van de tegenstelling in identiteiten – naar een vraagstuk van het midden.

3. Verander van positie, van de bruggenbouwer boven de partijen naar het midden (connected and mediative).

4. Verander de toon, moraliseer niet, ga niet in op de schuldvraag en ontwikkel mediative speech en mediative behavior.

Meer over het polarisatiemodel van Bart Brandsma is te vinden op www.polarisatie.nl waar ook zijn boek Polarisationen te bestellen is.

Op de site is een animatie te vinden waarin het model kort wordt uiteengezet.

Walk of Peace - 21 september 2017 - Internationale Dag van de Vrede - Een impressie

door Baukje Groeneveld

- "Wat doen jullie?"

Dat vroeg een voorbijganger toen we in een flinke stoet met de vredesvlag door het park op weg waren naar het buurtcentrum in Schieringen Heechterp.

- "We houden een 'vredeswandeling' en zijn nu op weg naar het buurtcentrum. We willen graag horen wat er in deze wijk allemaal gedaan wordt o.a. tegen de armoede en daarna bezoeken we het bewonersbedrijf en de Marokkaanse Moskee."

- "Dat is fantastisch want ik ben nu aan studie. Ik heb meegedaan aan het bewonersbedrijf."

Sinds 2015 organiseert Pax (vredesorganisatie) samen met de Raad van Kerken in Nederland

en verschillende lokale groepen een Walk of Peace. Met deze wandeling sluit men aan bij de Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede, in 2013 geïnitieerd door de Wereldraad van Kerken.

Het gaat om een op weg zijn met de waarden van vrede en gerechtigheid.

Gestart in 2015 in Den Haag wordt deze wandeling nu in talloze plaatsen georganiseerd, dit jaar ook in Leeuwarden. De plaatselijke organisatoren kunnen zelf inhoud geven aan deze Walk of Peace. Het thema hier was : "JIJ ZIET MIJ"

Een wandeling in de Vredesweek waarin mensen van verschillende achtergronden en uit diverse organisaties elkaar ontmoeten en verbinding zoeken.

De wandeling in Leeuwarden begon met een ontmoeting met elkaar en een spiritueel moment in Kerkelijk Centrum de Schakel. Vervolgens liepen we naar het wijkcentrum in Schieringen Heegterp, in Nederland bekend als het om berichten en statistieken over armoede gaat. De beheerder van het centrum en een lid van het Sociaal Wijkteam vertelden ons hoe men in de wijk o.a. activiteiten voor jongeren en ouderen ontwikkelt, samen met de bewoners. Om hen met elkaar te verbinden en om hun kansen te vergroten om in de samenleving mee te doen.

Mij trof de inzet voor de wijk en het respect voor de bewoners.

Zo is hier in 2012 het eerste wijkbewonersbedrijf in Nederland gestart. Doel: zoveel mogelijk werkzaamheden in de wijk te laten uitvoeren door bewoners. De vrijwilligers krijgen voor hun werkzaamheden een vergoeding. Ook wordt geprobeerd hen een cursus of opleiding te laten volgen. Dat dit gelukt bewijst het

spontane gesprekje onderweg waar ik deze impressie mee begon.

In de wijk staat ook de Marokkaanse Moskee, officieel Mensen afkomstig uit verschillende bevolkingsgroepen bezoeken de moskee. Zo komen er moslims met o.a. Marokkaanse, Irakese, Somalische, Surinaamse, Indonesische, Nederlandse achtergrond. De eerste generatie heeft zich geweldig ingezet voor de opbouw van moskee, en nu is zo langzamerhand de tweede generatie aan de beurt om het stokje over te nemen, zo vertelde een lid van de moskee.

De moskee probeert gastvrij te zijn voor groepen o.a. leerlingen van scholen die de moskee willen bezoeken en wil ook een bijdrage leveren aan het welzijn in de wijk. Na deze bezoeken vervolgden we onze weg richting het Titus Brandsma Huis, langs het Cambuurstadion. SC Cambuur ontwikkelt ook maatschappelijke activiteiten vanuit de Stichting Cambuur Verbindt. Deze Stichting zorgde in de zomervakantie voor een onvergetelijke dag voor een aantal kinderen uit de wijk. Kinderen die niet met vakantie gingen, woonden een wedstrijd bij tussen Cambuur en Jong Ajax en aten en overnachtten in Post Plaza.

Wij gebruikten een eenvoudige maaltijd in het Titus Brandma Huis en ook hier: ontmoeting. De Walk of Peace werd afgesloten met een Kleurrijk Vieren, in samenwerking met het Soefi Centrum Nederland, in het gebouw van de Vrijmetselaars. Thema: "De kracht van de verbeelding".

Afgewisseld met prachtige muziek gaven vertegenwoordigers vanuit hun eigen religieuze of levensbeschouwelijke achtergrond hun belichting. Geanimeerd was ook het nagesprek met hen die meegewerkt hadden aan de viering.

Een wandeling gekenmerkt door ontmoetingen: met medewandelaars, met stadgenoten, met initiatieven tegen armoede en uitsluiting, met gedachten vanuit diverse religies/ levensbeschouwingen. Ik vond het een belevenis. Een initiatief dat navolging verdient!

Organisatoren: Raad Van Kerken Nederland en Leeuwarden, Kleurrijk Fryslân, Protestantse Wijkgemeente De Schakel, Solidair Friesland.

Kleurrijk Vieren, 21 september 2017

door Chris Hoogland

Kleurrijk Vieren met als thema 'De Kracht van de Verbeelding'.

Op 21 september jl. - op de Internationale Dag van de Vrede - was er weer een bijeenkomst kleurrijk Vieren. Wij waren voor deze bijeenkomst te gast - in het gebouw van de vrijmetselaars - namens het "Soefi Centrum Friesland". Iedereen werd al bij binnenkomen hartelijk welkom geheten door de gastheren - vrouwen van dat 'Centrum'. Een welkom in het kwadraat werd het, want niet alleen bij de ingang en de garderobe proefde je het 'welkom', maar ook in de bovenzaal vóór het vieren.

Het welkom in de zaal vóór het vieren nam je als het ware volledig op. Een ieder voelde - om het toch maar zo uit te drukken; "met de klompen aan" - zich uitgenodigd en sloot zich aan bij de tussen ruimtes (de rusten) van de daar gepresenteerde muziek. Je was als het ware al diep in het Kleurrijk Vieren beland, terwijl het vieren nog moest beginnen.

In die diepe stilte van de mensen tijdens het geluid van harp en viool, ging menig blik naar de uitgereikte brochure en die ontdekten dan het thema "De Kracht van de Verbeelding". Jee... wat.. goed! Want zo u ziet was ik al druk met 'verbeelding', zonder nog maar één woord, begonnen! En in mijn verbeelding tijdens het vieren, liet ik de kleurrijke kaarsen groeien, want deze waren - naar mijn mening - te klein, die vond ik voor echt vieren; vieren onwaardig. Hopelijk heeft iedereen deze kaarsen groter verbeeld, en dan waren ze daarmee ook aan de maat.

De uitgesproken gedachten over 'de kracht van de verbeelding' waren stuk voor stuk indrukwekkend. Maar zoals dat altijd werkt, is er na afloop één gedachte die je het meest

**Welkom Hier Festival,
23 september 2017 in Berltsum,
Krantenknipsel Leeuwarder Courant**

SIZE MATTERS

stroof gien, zegt ze.

Hij Wilanne Venema uit Berltsum woont een mevrouw uit Syrië in de straat. 'As der wal is, kin se altyd by its kornere. Dat ha wy (gin) barsele', vertelt ze. Maar in de praktijk zoekt de 'nieuwkomer' eerder contact met andere anielzoekers. Daarom is het zo goed, vindt Venema, dat evenementen zijn als het festival, dat plaatsvindt in dorpskuis 't Heedhoet.

'Het leven
hier is zo
anders dan ik
gewend was'

anders dan ik
gewend was'

hooft dat taal een grote hindernis

landers moesten aanspreken. Het is dus niet dat ze niet willen."

Sydney Arafat Almasri uit Haifa is een geïchte voor: „Waarom laten jonge mannen het mooiste land van de wereld achter ons? Ieder heeft zijn eigen geldige redenen, is een

snapte aan zijn eigen onmogelijke si-
tatie. En geloof me, als ik had kun-
nen blijven, had ik dat gedaan."

Ook een tijd: „Het leven hier is zo anders dan ik gewend was. Maar ik wil niet dat u mij ziet als een zielige”

Ik ben een ander geworden en dat is niet alleen negatief. Ik geef niet op

zeker mijn dromen riel. Ik ben een
Syrier, ik ben een vluchteling en ik
kan wat. Ik kan veel. En ik wil mijn

Onbekend is vaak onbemand in de dorpen op het platteland, merkt Marian van der Heide van stichting

De Skille Welzijn in Menameradiel
Er is een taalbarrière én er is beeld-
vorming. Met zijn gedicht snijdt An-
drijaan de weg door de taal.

Volgens locoburgemeester Arens

festivals zien „dat we solidair zijn met de nieuwkomers“. Elke dinsdagochtend

terid is er sprekkur voor meuw-
mers in 't Heerhucut. Een vrijwilli-
ger greft dan tialles en er is gelegen

De twaalfjarige Goran Al Khala uit Heerensveen, geboren in Nederland, rapt: „Ik wil gewoon studeren en een leuke vrouw ontmoeten.“

Ik ben een ander geworden en dat is niet alleen negatief.
Ik geef niet op, zeker mijn dromen niet.
Ik ben een Syriër, ik ben een vluchteling en ik kan wat.
Ik kan veel.
En ik wil mijn talenten gebruiken, mijn dromen najagen en een leven opbouwen.

SISTER

door Addie Reidsma

Jaren geleden werkte ik mee in een noodopvang voor vluchtelingen. De noodopvang was een klooster geweest. In de grote keuken kwamen de mensen, meest vrouwen, bij elkaar om hun maaltje te koken. Er werd altijd druk gepraat in allerlei talen en gekookt op allerlei manieren, maar de sfeer was er warm en prettig. Als ik naar binnen liep was er altijd wel iets lekkers voor me. Eén van de weinig mensen die alleen waren was Samuel die uit Sierra Leone gevlucht was. Hij was toen begin dertig en ondanks zijn jonge leeftijd, had hij tal van lichamelijke kwalen, zoals o.a. zware suikerziekte en een slechte hartconditie. Hij viel mij op door zijn zachtheid en vriendelijkheid. Altijd was hij beleefd en respectvol tegen iedereen. Altijd liet hij de ander voorgaan. Samuel lette goed op zijn maaltijden: het eten moest vers zijn en vegetarisch. Als hij ermee geplaagd werd lachte hij verlegen. Samuel was een gelovig mens. Op zijn kamer toonde hij mij een tafeltje waar zijn schatten op stonden: een kruisje voor om de nek, een kaartje met een psalm erop, een foto van zijn ouders, broers en zusjes en de bijbel. Omdat hij veel naar het ziekenhuis in Sneek moest werd er om een begeleider gevraagd die met hem mee kon gaan en proberen te vertalen voor hem wat de doktoren over zijn toestand gezegd hadden. Ik wilde die taak wel op me nemen. En zo reden Samuel en ik af en aan naar het ziekenhuis. In de auto op de heen en terugweg probeerden wij met elkaar te converseren. Na een tijdje hadden wij van elkaar door wat er, soms zonder woorden, bedoeld werd. Als we er niet uit kwamen, lagen we dubbel van het lachen. Op deze manier verdween elke afstand tussen ons, we werden maatjes. Vanaf die tijd werd ik zijn "sister". Als er gevraagd werd wie ik was en waarom ik met hem mee ging wees hij met zijn wijsvinger op mijn hoofd en zei: "she's my sister". Hij snapte niet waarom men moest lachten om die woorden. Hij vond het doodnormaal dat deze blonde vrouw met blauwe ogen zijn oudere zus was en dus met hem meerging. En, hoewel ik er in het begin wat verlegen mee was, na een tijdje werd het gewoon: Samuel was mijn "brother" en ik was zijn "sister". Hij,

wiens familie aan het andere eind van de wereld woonde en ik die geen broers of zusjes had, werden een broer en zus rijker. Wat een cadeau. Ik zal mijn brother Samuel nooit vergeten!

Als je niet van elkaar weet.....

door Henk Hiddink

*'Ik had hier eens een moslimjongetje die eigenlijk niet wou. Met de klas, met school ging die hier naar toe, dus moest hij wel mee. En hij wou geen Keppel op. (Jongens moeten hier iets op hun hoofd hebben.) En op een gegeven moment vertelde ik dat ik sommige dingen bij de Turkse winkel haal. Sommige halal-dingen kan ik ook eten. En hij viel uit zijn stoel. Hij veranderde helemaal. Toen zei ik: we zijn niet zo heel erg verschillend. We hebben heel veel overeenkomst. Nou dat vond ie erg apart. Als je niet van elkaar weet, dan weet je ook niet hoe je je gedragen moet'. (Iemand uit de Joodse gemeenschap die rondleiding verzorgt in de synagoge) **

Kleurrijk Fryslân organiseert jaarlijks ontmoetingen tussen mensen met verschillende levensbeschouwelijke achtergrond. Zoals kleurrijke wandelingen langs een aantal gebedshuizen. Waarbij die grondgedachte uit bovenstaand citaat leidend is: 'als je niet weet van elkaar...' Ook voor klassen uit het basis- en voortgezet onderwijs zijn er zulke wandelingen. Waarbij dan zomaar een dergelijk treffend gesprekje kan plaatsvinden. Voor volwassenen zijn er in 2017 natuurlijk ook dit soort momenten geweest. Bijvoorbeeld bij het Kleurrijk Vieren in Akkrum (internationale dag tegen discriminatie en racisme) en in Leeuwarden (in de vredesweek). Daarnaast heeft Kleurrijk Fryslân zijn bijdrage geleverd bij diverse manifestaties zoals de Warnsbetinking bij het Reaklif, waar het thema was: 'Hoe sjogge de Nije en de Alde Friezen inoar?' Zoals er ook door ons ingegaan kon worden op verzoeken voor een workshop. Om maar een aantal van onze activiteiten te noemen. Ook weer met de gedachte 'als je niet van elkaar weet...' In het komende jaar waarin onze provincie veel internationale aandacht krijgt voor de hier aanwezige 'mienskip' willen wij natuurlijk ons steentje bijdragen. Er zijn al een aantal activiteiten opgestart die cirkelen rondom het

*Met dank aan Martha Hoffmann dit citaat uit haar scriptie. Zij deed in 2017 een ondersteunend onderzoek voor Kleurrijk Fryslân bij Hogeschool Windesheim.

door Sandra Roza

Mocht u belangstelling hebben voor deze kalender, dan kunt u contact op nemen met onze secretaris Henk Hiddink via **Kleurrijk Fryslân**.

ar 2075)*
van de
conlie, gellie
n broostre
beconle
n fceogoo

werd olijestaan bij
uio de omge-

ndag

en Arbeid
de kerk
wvslagen
n olij

gion racisme
en

door de Verenigde
9 Zuid-Africans.
Zij dwal
n van stanc
n de pree

ar 2075)*
van de
conlie, gellie
n broostre
beconle
n fceogoo

werd olijestaan bij
uio de omge-

ndag

en Arbeid
de kerk
wvslagen
n olij

gion racisme
en

door de Verenigde
9 Zuid-Africans.
Zij dwal
n van stanc
n de pree

door Sandra Roza

Met Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018 voor de deur hebben we een mooie nieuwsbrief voor u samengesteld. We hopen dat u genietend het nieuwe jaar in kunt gaan. Wij wensen u heel veel leesplezier en een goed begin van het nieuwe jaar. In het voorjaar kunt de nieuwe editie tegemoet zien.

Jan Bosman
Addie Reidsma
Annie Kemps
Gaby van Binsbergen
Sandra Roza

Sandra Roza

Heeft u kopij voor deze nieuwsbrief, dan graag mailen naar: **Sandra**

